

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین نامه نحوه تاسیس و فعالیت اندیشکده غیردولتی	
نوع سند: آیین نامه	شماره سند:
ویرایش: ۱	صفحه:

اقدام کنندگان			
مسئولیت	نام و نام خانوادگی	واحد سازمانی	امضا
تهیه کننده	صمد نژاد ابراهیمی	مدیرکل دفتر سیاست گذاری و برنامه ریزی امور پژوهشی	
تأیید کننده	پیمان صالحی	معاون پژوهشی	
تصویب کننده	حسین سیمایی	وزیر علوم، تحقیقات و فناوری	

مرجع تأیید سند	نام و نام خانوادگی دبیر	شماره و تاریخ صورت جلسه	امضا
شورای گسترش آموزش عالی	ابوالفضل دامن	شماره جلسه:	
		تاریخ:	

مرجع نگهداری سند	پرونده	قسمت	تاریخ و شماره ابلاغ سند
دفتر معاونت پژوهشی		۱	

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه نحوه تأسیس و فعالیت اندیشکده
غیردولتی

شماره:

ویرایش: ۱

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۸/۰۴

صفحه: ۲

از: ۶

مقدمه:

در راستای اجرای بند الف، ماده ۲ قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب تاریخ ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی و به منظور ارتقای بهره وری و اثربخشی پژوهش‌ها و تحقق مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی کشور، ترویج نهضت مشارکت و نقش‌آفرینی حلقه‌های میانی، مردمی و نخبگانی، دستگاه‌های اجرائی و حاکمیتی در حل مسائل پیشرفت کشور، فراهم آوردن زیرساخت لازم برای اجرای بند پ ماده ۹۴ قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۳-۱۴۰۷) با هدف تدوین و تصویب نحوه تأسیس، ساماندهی، نظارت و حمایت از فعالیت مراکز و مؤسسات سیاست‌پژوهی، اندیشگاهی و مطالعات راهبردی، آیین‌نامه زیر تدوین شده است.

ماده ۱. تعاریف

۱-۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱-۲. شورا: شورای گسترش آموزش عالی

۱-۳. کمیسیون: کمیسیون گسترش پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱-۴. اندیشکده غیردولتی: به مراکز مطالعات سیاستی، اندیشگاهی، مطالعات راهبردی و یا کانون تفکری وابسته به بخش غیردولتی اطلاق می‌شود که به شناسایی، تحلیل، آینده‌نگری، مشاوره و تبیین مسائل کلان سیاستی داخلی و بین‌المللی در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی پرداخته و تلاش می‌کند تا ضمن کشف مسائل مهم سیاستی و ارائه راه‌حل‌های راهبردی و کاربردی برای حل آن‌ها، به رایزنی و پیشبرد این راه‌حل‌ها در فضای سیاست‌گذاری کشور اهتمام ورزد.

۱-۵. مجمع عمومی: منظور شورایی است که بالاترین مرجع سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در اندیشکده را عهده‌دار می‌باشد.

۱-۶. فعالیت اندیشکده: این نوع از اندیشکده‌ها با گرد هم آوردن گروهی از افراد متخصص در یک زمینه خاص سیاستی و بدون وابستگی به نهادهای عمومی یا دولتی، به انجام مطالعات آینده‌نگری، شناسایی مسایل سیاستی، ایده‌پردازی، گفتمان‌سازی و تأثیرگذاری بر فرایند تصمیم‌سازی و کمک به سیاست‌گذاران در مورد طیف وسیعی از مسائل سیاستی در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی می‌پردازند. خروجی فعالیت‌های این نوع از اندیشکده‌ها در قالب ایده‌پردازی، تصمیم‌سازی سیاستی، ایجاد اجماع بین افراد و نهادهای مختلف از طریق: فضای مجازی، برگزاری نشست‌های عمومی، تدوین گزارش، ارائه مشورت یا چاپ مقاله منتشر می‌شوند. این نوع از اندیشکده‌ها دارای شخصیت حقوقی مستقل و استقلال اداری و مالی می‌باشند.

۱-۷. متقاضیان تأسیس: اشخاص حقیقی یا حقوقی که در صورت احراز شرایط و تأمین الزامات ذکر شده در این آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی مربوطه، موفق به دریافت مجوز تأسیس اندیشکده با اعتبار ۳ ساله می‌گردند و به تبع آن مسئولیت رعایت کلیه مقررات و ضوابط آیین‌نامه و نظارت بر اجرای صحیح برنامه‌های اندیشکده را برعهده داشته و مسئول کلیه پیامدهای حقوقی (مدنی و کیفری) و قانونی مسائل مربوط به اندیشکده هستند.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه نحوه تأسیس و فعالیت اندیشکده غیردولتی

شماره:

ویرایش: ۱

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۸/۰۴

صفحه: ۳

از: ۶

۸-۱. مجوز تأسیس: امتیاز تأسیس و بهره‌برداری از اندیشکده، در مرتبه اول به مدت ۳ سال به متقاضیان تأسیس اعطا شده و برای تمدید در سال‌های بعد، نیازمند بررسی و تایید کمیسیون می‌باشد.

ماده ۲. اهداف و مأموریت اندیشکده

به طور کلی هدف اندیشکده غیردولتی، ایده‌پردازی، آینده‌نگری، طراحی، رایزنی و انتشار پیشنهادهای نوآورانه سیاستی به شیوه چابک است. این اندیشکده‌ها اغلب به عنوان بستری برای طرح ایده‌ها، تسهیل تلاش‌های مشترک و ارائه مباحث سیاستی عمل کرده و مأموریت اصلی آنها تأثیرگذاری در فرایند تصمیم‌سازی و کمک به سیاست‌گذاران در این فرایند، برقراری گفتمان و ایجاد اجماع بین نهادهای مختلف با جامعه و نیز اطلاع‌رسانی به عموم مردم در یک حوزه سیاستی خاص است.

ماده ۳. شرایط تأسیس اندیشکده

- اخذ تاییدیه کمیسیون و تصویب شورا در رابطه با تأسیس اندیشکده غیردولتی
- تدوین و ارایه مدل کسب و کار به همراه برنامه جامع فعالیت اندیشکده مبتنی بر اسناد سیاستی بالادستی و نیازهای محلی، ملی و یا بین‌المللی حال و آینده کشور در حوزه فعالیت اندیشکده به شیوه آینده‌نگرانه
- ارائه درخواست متقاضی تأسیس اندیشکده متضمن تبیین توانمندی‌ها، مزیت‌های ویژه و خبرگی برای پاسخ به نیازهای سیاستی مخاطبان اندیشکده به ویژه دستگاه‌های حاکمیتی، دولتی، نهادهای عمومی و تقنینی در یک حوزه مشخص سیاستی
- ارائه درخواست متقاضی تأسیس اندیشکده متضمن تبیین ضرورت و نقطه تمایز اندیشکده با سایر اندیشکده‌ها و یا واحدهای پژوهشی مشابه دارای مجوز فعالیت از شورا

تبصره ۱- متقاضیان تأسیس برای اخذ مجوز فعالیت اندیشکده، در صورت احراز شرایط و تسلیم مستندات مذکور به شورا، مجوز تأسیس اندیشکده را به مدت سه سال دریافت می‌نمایند.

تبصره ۲- اندیشکده می‌تواند انتفاعی یا غیرانتفاعی باشد.

تبصره ۳- شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه ظرف مدت ۳ ماه پس از تصویب آیین‌نامه در شورا، توسط معاونت پژوهشی وزارت تدوین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴. ساختار و ارکان اندیشکده

متقاضی تأسیس مکلف است در اساسنامه خود، علاوه بر رعایت قوانین کشور، اجزای ذیل را درج و رعایت کند:

۴-۱- ارکان اندیشکده:

۴-۱-۱- مجمع عمومی

۴-۱-۲- هیات مدیره

۴-۱-۳- رئیس اندیشکده

۴-۱-۴- بازرس

تبصره ۴- متقاضی تأسیس اندیشکده غیردولتی ضمن تکمیل اساسنامه الگوی وزارت، موظف است اعضای مجمع عمومی و هیات مدیره را به همراه میزان سرمایه اولیه به وزارت اعلام نماید.

۴-۲- مجمع عمومی

۴-۲-۱- مجمع عمومی عالی ترین رکن اندیشکده است.

۴-۲-۲- تعداد اعضای مجمع عمومی در هر حال کمتر از ۵ شخص اعم از حقیقی یا حقوقی نخواهد بود.

۴-۲-۳- در صورتی که اندیشکده انتفاعی باشد، باید میزان سهم شرکت هر یک از اعضای مجمع عمومی در صورتجلسه تأسیس و صورتجلسات بعدی تعیین شود. همچنین نحوه هر نوع انتقال سهم شرکت در زمان حیات شرکت یا بعد از فوت ایشان، تعیین جانشین شرکت و امثال آن می بایست بطور شفاف در اساسنامه تعیین شده باشد.

۴-۲-۴- مجمع عمومی، تامین سرمایه و تعیین خط مشی کلی اندیشکده و سایر اختیارات متداول برای مجامع عمومی از جمله رسیدگی به گزارش عملکرد و صورتهای مالی سالیانه و استماع گزارش بازرس، تصویب بودجه، تعیین و عزل و نصب اعضای هیات مدیره و تعیین حق الزحمه آنها، تعیین بازرس، کاهش یا افزایش سرمایه، ادغام یا انحلال واحد و نظایر آنها را برعهده دارد.

۴-۲-۵- در اندیشکدهی انتفاعی هر نوع انتقال سهم شرکت یا تعیین جانشین می بایست فوراً به اطلاع وزارت برسد.

تبصره ۵- به لحاظ اهمیت فعالیت اندیشکدهها و لزوم انتقال تجربه و بهره گیری از خبرگان با سابقه اجرایی، ضروری است در ترکیب مجمع عمومی و هیات مدیره هر اندیشکده حداقل یک عضو صاحب نظر با سابقه اجرایی در سطح وزیر، معاون وزیر، استاندار، نماینده مجلس یا مدیرکل یا عضو انجمن علمی در زمینه مرتبط با فعالیت اندیشکده وجود داشته باشد.

۴-۳- هیات مدیره

۴-۳-۱- هیات مدیره بالاترین مقام اجرایی اندیشکده است که متشکل از ۳ تا ۵ نفر بوده و حداقل دو نفر از ایشان باید دارای مدرک حداقل کارشناسی ارشد در یکی از رشته های علمی مرتبط با موضوع فعالیت اندیشکده و با سابقه اجرایی و تجربه عملی در سطح مدیرکل یا بالاتر یا عضو انجمن علمی در زمینه مرتبط با فعالیت اندیشکده به تشخیص کمیسیون باشند.

۴-۳-۲- وظایف و اختیارات هیات مدیره می بایست در اساسنامه اندیشکده بطور کامل تصریح شود.

۴-۳-۳- هیات مدیره، مسئولیت اجرای سیاست های تعیین شده توسط مجمع عمومی، تعیین مدل کسب و کار، تامین منابع و تعیین خط مشی کلی اندیشکده و سایر اختیارات متداول از جمله نظارت و کنترل کیفیت گزارش ها، نشست ها، عملکرد و سایر خروجی های اندیشکده را برعهده دارد.

شماره:		آیین نامه نحوه تأسیس و فعالیت اندیشکده غیردولتی		 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش:	۱			
تاریخ:	۱۴۰۴/۰۸/۰۴			
صفحه:	۵	از:	۶	

تبصره ۶- افراد عضو هیات مدیره و مجمع عمومی یک اندیشکده به صورت هم زمان نمی توانند در بیش از دو اندیشکده فعالیت و عضویت داشته باشند و در صورت هر گونه تغییر در اعضای مجمع عمومی و هیات مدیره موارد باید به تایید کمیسیون برسد.

۴-۴- رئیس اندیشکده

۴-۴-۱- رئیس اندیشکده توسط هیئت مدیره از بین اعضای هیات مدیره انتخاب می شود و انتخاب مجدد آن با تصویب هیات مدیره بلامانع است.

۴-۴-۲- رئیس اندیشکده می بایست فردی با تجربه و دارای مدرک تحصیلی در رشته مرتبط با موضوع فعالیت اندیشکده باشد و در بیش از یک اندیشکده نمی تواند ریاست نماید.

۴-۴-۳- رئیس اندیشکده، مجری مصوبات مجمع عمومی و هیات مدیره است و حدود وظایف و اختیارات او باید در اساسنامه ذکر شود.

ماده ۵. حمایت از اندیشکده

۵-۱- کلیه قراردادهای مطالعاتی با اندیشکده ها که در راستای رفع نیازهای ملی و منطقه ای باشد، در صورت تأیید معاونت پژوهشی وزارت (از طریق سامانه ساجد)، به عنوان قرارداد پژوهشی شناخته شده و از معافیت ها و مشوق های بیمه و مفاصاحساب قرارداد پژوهشی مطابق با مقررات موجود بهره مند خواهند شد.

۵-۲- دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری می توانند از طریق تخصیص فضای استقرار و یا امکان استفاده از خدمات آزمایشگاه سیاستی در اختیارشان، زمینه لازم را برای استفاده اندیشکده های فعال در حوزه تخصصی دستگاه، در ازای استفاده از خدمات اندیشکده ها و بر اساس قرارداد مشخص فراهم نمایند.

۵-۳- وزارت همه ساله در هفته پژوهش، از اندیشکده های برتر و پیشتاز که نقش اساسی در سیاست پژوهی، تدوین برنامه ها و ارایه پیشنهاد های عملی و راهبردی در جهت بهبود وضعیت توسعه ملی، منطقه ای و یا بین المللی کشور ایفا نموده باشند، تقدیر کرده و به اندیشکده های برتر در حوزه موضوعی خود جوایزی را اعطا می نماید.

ماده ۶. تمدید مجوز

متقاضیان تمدید مجوز فعالیت اندیشکده، در صورت احراز شرایط و تسلیم مدارک زیر به معاونت پژوهشی وزارت و تصویب کمیسیون، به مدت سه سال دیگر می توانند به فعالیت خود ادامه دهند:

- تامین و پرداخت قطعی سرمایه تعهد شده به اندیشکده
- اجرا و پایان حداقل ده مورد گزارش سیاستی و ارایه مستندات برگزاری رویدادها و نشست های مرتبط با موضوع فعالیت های اندیشکده که اثربخشی آن ها به تایید کمیسیون و دستگاه های حاکمیتی، دولتی، نهادهای عمومی و تقنینی مخاطب اندیشکده قرار گرفته و به وزارت ارائه شود

 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری		آیین نامه نحوه تأسیس و فعالیت اندیشکده غیردولتی		شماره:
				ویرایش: ۱
				تاریخ: ۱۴۰۴/۰۸/۰۴
				صفحه: ۶
				از: ۶

- رایاه مستندات لازم در خصوص اسناد مالی حسابرسی شده اندیشکده
- رایاه مستندات لازم در خصوص تامین فضای فیزیکی و امکانات مورد نیاز و متناسب با اندیشکده به تشخیص وزارت (از طریق تملک یا اجاره)

ماده ۷. انحلال اندیشکده

- ۷-۱- اندیشکده در صورت وقوع یکی از موارد زیر پس از تایید کمیسیون و تصویب شورا منحل می شود:
- با تصویب مجمع عمومی اندیشکده مطابق با مفاد اساسنامه آن منحل می شود.
 - در صورتی که اندیشکده از ادامه فعالیت باز بماند و شرایط دارا بودن مجوز فعالیت را از دست بدهد.
 - در صورت تخلف اندیشکده از مقررات اساسنامه، مصوبات و ضوابط شورا و سایر مراجع ذیربط به تشخیص وزارت طبق ضوابط و مقررات مربوطه
- ۷-۲- در صورت انحلال اندیشکده، تصفیه آن حسب شرایط مقرر در اساسنامه انجام می شود و مدیر یا مدیران تصفیه موظفند پس از ادای تمامی تعهدات خود در برابر وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، بانکها، شهرداری ها و سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی گزارشی از ختم تصفیه برای وزارت ارسال نمایند.

ماده ۸. ارزیابی و تضمین کیفیت خدمات و رتبه بندی اندیشکده

- ۸-۱- معاونت پژوهشی وزارت با همکاری مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت موظف است همه ساله نسبت به ارزیابی، تضمین کیفیت خدمات و رتبه بندی اندیشکده ها اقدام نماید.
- ۸-۲- شرکت در فرایند ارزیابی، رتبه بندی و تضمین کیفیت خدمات اندیشکده ها الزامی بوده و ملاک تمدید یا سلب مجوز آنها، رایاه گزارش مثبت کمیسیون در این رابطه خواهد بود.
- ۸-۳- معاونت پژوهشی وزارت با همکاری مرکز نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت موظف است همه ساله گزارشی از وضعیت اندیشکده ها و میزان اثربخشی آنان به شورا ارائه نماید.

ماده ۹. دریافت مجوز فعالیت برای اندیشکده های موجود

هرگونه فعالیت تحت عنوان و موضوعات مرتبط با اندیشکده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی بدون دریافت مجوز از وزارت ممنوع بوده و با متخلفین برابر با قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می شود (موضوع مصوبه ۱۳۷۲/۱۰/۷ مجلس شورای اسلامی) برخورد خواهد شد.

این آیین نامه در ۹ ماده و ۶ تبصره در جلسه ۹۸۵ مورخ ۱۴۰۴/۰۸/۰۴ به تصویب شورا رسید و از تاریخ ابلاغ توسط وزارت، لازم الاجرا می باشد.